

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**



**СТРАТЕГІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В МОВНІЙ ОСВІТІ
СУЧАСНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ**

**Збірник матеріалів
VII-ї Міжнародної наукової конференції**

**IV-го МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО КОНГРЕСУ
SOCIETY OF AMBIENT INTELLIGENCE 2021**

**20-21 квітня 2021 р.
Київ**

Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасних університетів [Електронний ресурс]: зб. матеріалів Міжнар. наук. конф., м. Київ (20–21 квітня 2021 р.). — К.: КНЕУ, 2021. — 331 с.

У збірнику представлені матеріали презентаційних доповідей учасників Міжнародної наукової конференції, у яких значну увагу приділено лінгвістичному компоненту міжкультурних комунікацій, дотриманню європейських стандартів у мовній підготовці фахівців нового покоління, що передбачає широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій та усвідомлення міждисциплінарної важливості міжкультурної комунікативної компетентності у програмі інноваційного розвитку закладів вищої школи.

The collection of the articles highlights theoretical and practical issues in the sphere of intercultural communications and outlines modern transformational trends within national and European language teaching strategies and standards. Special emphasis is put on the research dealing with linguistic modelling of intercultural communication in modern globalized world where the academic process is viewed as an multidisciplinary entity in higher education.

Редакційна колегія

Голова: І.А. Колеснікова — д.філол.н., проф. (Київ, КНЕУ); відповідальний редактор: М.М. Гавриш — завідувач кафедри, к.філол.н., доц. (Київ, КНЕУ); члени: І.А. Синиця — д.філол.н., ст.наук.співроб. (Далянський університет іноземних мов, Китай); Y. Arustamyan — PhD, Associate Professor (National University of Uzbekistan); I. Gvelesiani — PhD, Associate Professor (Ivane Javakhashvili Tbilisi State University, Georgia); Ю.М. Друзь — завідувач кафедри, к.пед.н., доц. (Київ, КНЕУ); А.В. Капуш — к.філол.н., доц. (Київ, КНЕУ); Л.С. Козловська — завідувачка кафедри, к.філол.н., доц. (Київ, КНЕУ); З.М. Корнева — д.пед.н. (Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»); Л.О. Случайна — к.політ.н., доц. (Київ, КНЕУ); О.Л. Шевченко — завідувачка кафедри, к.філол.н., доц. (Київ, КНЕУ); Е.І. Щукіна — завідувачка кафедри, к.пед.н., доц. (Київ, КНЕУ).

Технічний супровід

М.Г. Алейнікова, ст. викл.

Загальну редакцію здійснено із збереженням авторського стилю

*Адреса редакційної колегії: 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
тел. 371-61-74*

Секція 2
МОВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

<i>Андрієнко Н.М.</i>	До питання компетентнісної моделі мовленнєвої комунікації	80
<i>Запара В.М.</i>	Формування міжкультурної комунікативної компетенції в процесі навчання туристичної термінології	86
<i>Капуш А.В.</i> <i>Морозова І.М.</i>	Кольорова семантика у політико-економічному дискурсі (на прикладах англійської та німецької мов)	90
<i>Кузнєцова О.О.</i> <i>Коломийцева А.О.</i>	Міжкультурна комунікація в умовах глобалізації вищої освіти в Україні	95
<i>Максименко О.О.</i>	Міжкультурна комунікація у курсі англійської мови для студентів економічних спеціальностей: глобалізований чи деглобалізований формат	97
<i>Микал Т.А.</i>	Емоційний інтелект як складова основних компетенцій у міжкультурній комунікації	101
<i>Прокопчук Л.В.</i>	Розвиток діалогічного мовлення для формування міжкультурної компетенції	103
<i>Сажко Л.А.</i> <i>Слободзян Р.Д.</i>	Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей в умовах дистанційного навчання	110
<i>Song Shanshan</i> <i>(China)</i>	The interactive competence of non-native English speakers in Chinese classes in China	115
<i>Чжоу Хунвей</i> <i>(КНР)</i>	Фразеологізми з компонентом «серце» в китайській і українській мовах	120
<i>Zubareva N.</i> <i>(Uzbekistan)</i>	The Linguistic Picture of the World represented by Phraseological Intensifiers	123

Секція 3
ТРАНСФОРМАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ СТРАТЕГІЙ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ
В НАЦІОНАЛЬНІЙ ОСВІТІ

<i>Андрійко В.І.</i>	Автентична пісня як засіб формування соціокультурної компетенції студентів, які вивчають українську мову як іноземну	127
<i>Андрійко І.Ф.</i>	Розвиток креативності у процесі навчання іншомовного писемного мовлення	131
<i>Arustamyan Y.Y.</i> <i>(Uzbekistan)</i>	Mastering literary translation as a means of developing cross-cultural competence	133
<i>Бобрівник С.Л.</i> <i>Гайдученко С.В.</i> <i>Кондрук І.В.</i>	Дослідження сучасних проблем онлайн-навчання та шляхи їх вирішення в контексті цифрового світосприйняття	137
<i>Boltaev Ch.B.</i> <i>(Uzbekistan)</i>	The ways and techniques of developing interpersonal competence in <i>ESP</i> classes	144
<i>Василенко І.О.</i>	Інновації у викладанні іноземних мов в умовах змішаного навчання	148
<i>Воробйова Ж.Ю.</i>	Модернізація технологій позааудиторної роботи студентів, дистанційного навчання зокрема, у вищих закладах освіти США	152

Запара В.М.

викладач кафедри іноземних мов факультету природничо-географічної освіти та екології
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

***Анотація.** Стаття присвячена формуванню міжкультурної комунікативної компетенції у студентів туристичного профілю. У статті розглядається поняття «міжкультурна комунікація», її роль у майбутній успішній професійній діяльності менеджерів туризму з урахуванням педагогічних умов формування компетентності майбутніх фахівців у галузі туризму. Розглядаються типи туристичної термінології.*

***Ключові слова:** міжкультурна комунікація, професійна термінологія, формування комунікативних навичок.*

***Abstract.** The article is devoted to the formation of intercultural communication competence by the students of Tourism. The article considers the concept of «intercultural communication», its role in the future successful professional activity of Tourism managers, taking into account the pedagogical design of the formation of the competence of would-be experts in the field of tourism. The types of tourism terminology are highlighted.*

***Key words:** intercultural communication, professional terminology, communicative skills formation.*

Компетентність у вивченні іноземних мов часто асоціюється з поняттям «комунікативна компетенція». Відповідно до визначень цих термінів компетенцію слід розуміти як задану вимогу, норму освітньої підготовки студента немовних спеціальностей, а компетентність — як його реально сформовані особистісні якості та досвід діяльності [1].

Туризм, як одна з найбільших і найбільш динамічних галузей у світі, неминуче впливає на всі аспекти суспільного життя, включаючи мову. Розвиток міжнародного туризму призвів до збільшення професійного спілкування у цій сфері. Спільними сторонами комунікаційного процесу в туризмі є фахівці, туристи та місцеве населення. Сам процес спілкування може відбуватися між усіма сторонами в різних комбінаціях. Живучи в сучасному полікультурному світі, вивчаючи іноземну мову, ми повинні розвивати не лише свою лінгвістичну компетентність, а й свою міжкультурну комунікативну компетентність для подолання мовних і культурних бар'єрів, з якими ми можемо зіткнутися у взаємодії з людьми інших культур. Це допомагає вивчити взаємозв'язок між мовою та культурою та культурою викладання як невід'ємною складовою викладання мови. Тому знання міжкультурного спілкування дійсно потрібні майбутнім фахівцям, щоб познайомити їх із цільовою мовою, а також з її культурою. Чим краще розуміння міжкультурної компетентності, тим краща ефективність міжкультурного спілкування. Опанування англійської мови як іноземної вимагає не лише компетентності володіння нею, але й культурної компетентності, а саме здатності розуміти поведінку з позицій представників культури та відповідну поведінку з представниками інших культур [3].

Комунікативна компетенція розглядається науковцями як у широкому, так і у вузькому значеннях: у широкому — вона складається з мовної, мовленнєвої, соціокультурної, соціолінгвістичної, дискурсивної та стратегічної компетенцій; у вузькому — як практичне опанування студентами мовленнєвими вміннями на рівні, достатньому для здійснення іншомовного спілкування в чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, письмі, читанні, говорінні в типових ситуаціях [2]. При вивченні курсу «Іноземна мова» студент виконує наступні види діяльності: вивчення фонетичного, лексичного й граматичного матеріалу, основної професійної термінології англійською мовою, відпрацьовує навички правильного вживання термінології в усному й писемному мовленні (на практичних заняттях та самостійно), навчається перекладу автентичної літератури за фахом, виконує проєктні роботи, здійснює написання тестів, підсумкових контрольних та творчих робіт, усвідомлюючи, що іноземна мова може бути не тільки майбутньою практичною діяльністю, але й засобом для отримання додаткової інформації зі спеціальності та здатністю ефективно та адекватно спілкуватися з тими, хто мовно та культурно відрізняється від них самих. Велика кількість туристичних термінів постійно виникає, збільшуючи науковий інтерес до питань перекладу туристичної термінології.

Туристична термінологія. Терміни, що часто вживаються у туристичних текстах, фахівці ділять на наступні групи:

- *Типи турів та туризму* (наприклад, агротуризм / агротуризм, стимулюючий тур, сільський туризм, космічний туризм, екстремальні тури, стійкий туризм, незалежні подорожі, самостійний тур, пакетний тур, кулінарний туризм, тур вихідного дня, одноденна поїздка тощо)

- *Професіонали галузі* (наприклад, керівництво, організатор заходів, шеф-кухар, турагент, кухонний помічник, обробник багажу в аеропорту, автомобільний камердинер, помічник туристичного інформаційного центру, помічник доставки, спортивний терапевт, представник курорту, лідер по роботі на вулиці, керівник повітряного руху тощо)

- *Проживання* (наприклад, стандартний номер, вартість проживання, бронювання, ануляція бронювання, зручності в номері, СПА, кондиціонування, готель з обмеженими послугами, мезонін, розміщення, персонал, реєстрація, передплачена кімната тощо)

- *Харчування* (наприклад, повний пансіон, офіціант, обслуговування, шведський стіл, все включено, експедитор, кафе, напівпансіон і т.д.)

- *Транспортування* (наприклад, оплата, повернення, надлишок багажу, зворотний квиток, регулярний рейс, чартерний рейс, плата за скасування / нарахування / штраф тощо)

- *Екскурсія* (наприклад, маршрут, екскурсії, путівник, пункт відправлення, місце зустрічі, екскурсія по берегу, екскурсовод, екскурсант, відвідувач дня, пам'ятка, зустріч і вітання і т.д.)

Розглянемо переклад найбільш уживаних туристичних термінів:

All inclusive — харчування протягом дня, включаючи напої місцевого виробництва в необмеженій кількості.

Back of the House — служби сервісу, розташовані так, щоб не бути на видноті (перед очима).

RO (room only) — без харчування.

Brunch — прийом їжі після сніданку, але до обіду, і замінює обидва.

Cabana — споруда на пляжі (або біля басейну), на зразок бунгало, що стоїть окремо від основної будівлі і іноді обладнана як спальня.

ch — маленька дитина, наприклад, 2–6 років.

CH — велика дитина, як правило, до 12 років, але в ряді готелів — до 15 років.

Complimentary Ticket — безкоштовний проїзд, привілейований квиток.

Duty-free Goods — товари, що не обкладаються митним податком.

Free Port — порт (вільна зона), де туристи можуть придбати товари без сплати мита.

Front Desk — стійка адміністратора готелю, де гості реєструються.

Full House — термін позначає завантаження готелю на 100% (всі номери продані).

Most Important Person — особливо важлива персона.

Mystery Tour — притулок у горах (використовується у гірському туризмі).

No-Show Employees — персонал, який працює за розпорядком, який передбачає проведення робіт строго за відсутності гостя.

Skipper — гість, який виїхав потайки, залишивши неоплачений чек.

Tourist Class — туристичний клас, також називають економічний клас. У номері такого класу гість не має особистої ванни.

Transient Hotel — готель для транзитних гостей, які зупиняються в готелі на короткий термін на шляху до іншого готелю (постійного місця відпочинку).

Triple room — тримісний номер.

TWIN — двомісний номер із двома роздільними ліжками.

Ultra all inclusive — харчування протягом дня, включаючи напої імпортного виробництва (в тому числі спиртні) + додаткові послуги на розсуд адміністрації готелю.

Надзвичайно важливо активізувати вживання туристичної термінології під час опрацювання текстів за фахом, використовуючи їх як модель навчання професійно орієнтованого читання. Ось декілька завдань, які були б корисними для вдосконалення навичок міжкультурного спілкування для студентів у сфері туризму. Наведені нижче зразки завдань базуються на автентичних текстах та спрямовані на використання адекватних засобів вираження змісту цільовою мовою із активним залученням професійно орієнтованих термінів [4].

I. How many jobs in a hotel and restaurant can you think of? Write in your own language if necessary.

II. Complete the sentences with a proper phrase below. Look back at the text to help you. More than one may be correct.

responsible for; manage(s); in charge of; look(s) after; report(s) to; deal(s) with

1.

a) The general manager is ... the whole hotel.

b) She probably ... the company managers.

2.

a) The assistant managers ... the general manager.

b) They always ... day-to-day problems.

3.

a) The receptionists ... the guests.

b) They have to ... the front of house manager.

4.

a) The head housekeeper ... the cleaning.

b) She ... a group of maids.

5.

a) The events organizers are ... parties and groups.

b) They ... the banqueting and conference manager.

III. Complete the job descriptions (1–8) with the jobs on your own.

1. The ... manages the bars on a day-to-day basis. 2. The ... wash dishes and do very simple jobs in the kitchen. 3. The ... serve drinks to customers, mix cocktails, and clean all the glasses. 4. The ... looks after the wines in the wine cellar, and advises customers on which wine to choose. 5. The ... manages the day-to-day running of the kitchen. 6. The ... serve food to restaurant customers. 7. The ... helps the head chef and looks after the kitchen staff. 8. The ... is responsible for the restaurant and the waiting staff [4].

Таким чином, у навчанні студентів слід звернути увагу на правильність розуміння і перекладу термінів, на зв'язок терміну з контекстом і послідовність його перекладу, на упровадження термінів для подальшого використання їх на практиці. Формування міжкультурної комунікативної компетенції є нероздільною та необхідною складовою навчального процесу підготовки майбутніх фахівців туризму. Навчання міжкультурної комунікації робить заняття з англійської мови більш різноманітними, цікавими, підвищують мотивацію навчання та сприйняття правдивої картини навколишнього світу. На закінчення слід зазначити, що міжкультурне порозуміння є обов'язковим для розвитку толерантного суспільства у світі, що швидко змінюється внаслідок глобалізації. Вивчення туристичної термінології не тільки допомагає краще підготувати студентів до вирішення викликів, що зростають у міжкультурному світі, а й сприяє поліпшенню толерантності в різних суспільствах майбутнього.

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. — К.: 2007.

2. Кучмії О.П. Міжкультурні комунікації // Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т./Редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. — К.: Знання України, 2004 — Т.2 — 812 с.
3. М'язова І.Ю. Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація» / І. Ю. М'язова // Філософські проблеми гуманітарних наук. — 2006. — №8. — С. 108–113.
4. Neil Wood. Tourism and Catering. Oxford University Press; 1st edition, 2003. — С. 1–40.

Капуш А.В.

кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької мови

Морозова І.М.

старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

КОЛЬОРОВА СЕМАНТИКА У ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ (НА ПРИКЛАДАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ)

Анотація. У статті досліджуються особливості створення назв з використанням семантики кольору у сферах політики та економіки. Описується обумовленість таких номінативних процесів історичним та культурним контекстом. На основі прикладів із сучасного політико-економічного дискурсу здійснюється порівняльний аналіз особливостей функціонування таких лексичних одиниць в англійській та німецькій мовах.

Ключові слова: семантика, колір, асоціація, символ, культура, номінація, політичний та економічний дискурс.

Abstract. The article investigates the features of creating names using the semantics of color in the fields of politics and economics. The article describes the conditionality of such nominative processes by the historical and cultural context. On the basis of examples from modern political and economic discourse, a comparative analysis of the peculiarities of the functioning of such lexical units in English and German is carried out.

Key words: semantics, color, association, symbol, culture, nomination, political and economic discourse.

Постановка проблеми. Завдяки своїй властивості впливати на психоемоційну сферу індивідууму та викликати певні асоціації колір відіграє важливу роль у пізнанні світу кожною окремою людиною та створенні мовної картини світу цілого народу. Позначення кольорів часто відіграють роль символів у різноманітних сферах діяльності носіїв мови, набуваючи при цьому національно-специфічного характеру. Дослідження механізмів презентації кольорової символіки через одиниці мови дозволяє краще зрозуміти як специфіку національного світобачення так і виявити спільні риси у лексичному та фразеологічному складі різних мов. Завданням даного дослідження є порівняння слів та словосполучень із позначенням кольору в англійській та німецькій мовах, у тій частині їхнього словника, яка обслуговує сфери економіки та політики.